

Sygn. akt II UK 37/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku T. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 września 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 września 2013 r. na oddalił skargę wnioskodawczynie T. P. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 31 maja 2012 r. oddalającym apelację wnioskodawczynie od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 grudnia 2011 r. oddalającego jej odwołanie wnioskodawczynie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 21 września 2011 r. wstrzymującej wypłatę jej emerytury od dnia 1 października 2011 r.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny stwierdził, że wbrew stanowisku skarżącej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 nie znajduje do niej zastosowania. Z tego wyroku jasno bowiem wynika, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz

niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726, zwanej dalej ustawą zmieniającą z dnia 16 grudnia 2010 r.), jest przepisem niekonstytucyjnym wyłącznie w stosunku do tych emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., gdyż narusza on zasadę zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten nakładał na osoby, które nabyły już prawo do świadczenia, skutecznie spełniając wówczas obowiązujące warunki, to jest osiągnęły wiek emerytalny i wykazały się odpowiednim stażem ubezpieczeniowym, obowiązek by po raz kolejny wykazały swoje prawo do pobrania emerytury, poprzez spełnienie dodatkowego warunku, to jest rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy. Natomiast wobec pozostałych osób, to jest osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., jak i po dniu 31 grudnia 2010 r., powyższy wyrok nie znajduje zastosowania. Skoro wnioskodawczyni nabyła emeryturę w październiku 2006 r., to wyrok ten nie ma zastosowania do jej sytuacji. Sąd Apelacyjny zauważył, że w czasie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury, warunkiem realizacji tego prawa (wyплаты emerytury) było uprzednie rozwiązanie stosunku pracy. Tym samym przepisy, które ponownie wprowadziły wymóg rozwiązania stosunku pracy, w istocie nie pogorszyły sytuacji wnioskodawczyni. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje, że decyzją z dnia 30 października 2006 r. wnioskodawczyni miała przyznane prawo do świadczenia emerytalnego w niższym wieku. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeżeli prawo do świadczenia zostało nabyte przez ubezpieczonego to kolejne zmiany w zakresie zmiany podstawy prawa do emerytury nie stanowią zmiany dostatecznej, która wskazywałaby, że jest to nowe świadczenie.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie: 1/ przepisów postępowania tj. art. 401¹ k.p.c. polegające na przyjęciu, że ustalenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie mają zastosowania do skarżącej, co „skutkowało oddaleniem skargi o wznowienie postępowania, a winno skutkować jej uwzględnieniem, zgodnie z linią orzecniczą prezentowaną przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. III AUa 1304/12” i „doprowadzić do zmiany w całości poprzedzającego wyroku Sądu Apelacyjnego, uwzględnienia apelacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu

pierwszej instancji, orzeczenia o zmianie w całości Wyroku Sądu Okręgowego (...) z dnia 28 grudnia 2011 i uchylenie w całości Decyzji (...) z dnia 21.09.2011 r.”, 2/ przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskutek błędnego przyjęcia że został on „zastosowany do stanu faktycznego i prawnego odnoszącego się do skarżącej i ma nadal zastosowanie dla oceny poprawności stosowania prawa przez okres objęty żądaniem apelacji pomimo tego, iż zasadność zarzutu skarżącej znajduje potwierdzenie w ukształtowanej linii orzeczniczej w sprawach analogicznych do przedmiotowej: wyrok z dnia 27 lutego 2013 r. Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń społecznych, sygn. IIIAUa 1304/12, wyrok z dnia 6 marca 2013 r. Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt. III A Ua 810/12, wyrok z dnia 22 stycznia 2013 r. Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt 670/12, wyrok z dnia 27 lutego 2013 Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt. III AUa 1305/12, oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 sygn. akt. K 2/12”.

Jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca wskazała potrzebę wykładni art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, art. 6 i art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., ze względu na użyte tam potocznie używane pojęcie „do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy”. Zdaniem skarżącej, wymienione przepisy wymagają „dokonania wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów i jednolitej odpowiedzi na zagadnienie: Jakich osób dotyczy” wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12. Konieczna jest też „objęcie kontrolą Sądu Najwyższego, czy znajduje oparcie w obowiązującym stanie prawnym dokonany przez Sąd Apelacyjny, jak wynika z treści uzasadnienia wyroku, zastosowany skarżonym wyroku o sygn. III A Ua (...), podział zainteresowanych emerytów, to jest tych których dotknęło zawieszanie przez organy rentowe świadczeń z powodu nie poddania się przez nich oczekiwanego przez organ rentowy fikcyjnego zwolnienia z pracy świadczonej „choćby na jeden dzień”- aż na trzy grupy: 1) tych którzy nabyli prawo do emerytury od dnia 8 stycznia 2009 r do

dnia 31 grudnia 2010 r., 2) tych, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. 3) oraz tych, którzy nabyli prawo do emerytury po dniu 31 grudnia 2010 r.”, pomimo, że literalne brzmienie art. 28 nowelizacji z dnia 16 grudnia 2010 r. „jednoznacznie wskazuje na wyodrębnienie tylko dwóch grup osób: takich którym przyznano emerytury przed dniem wejścia w życie ustawy i takich którym przyznano emerytury po dniu jej wejścia w życie”. Nadto „istotnym zagadnieniem prawnym wymagającym podjęcia jednolitego stanowiska Sądu Najwyższego, stanowiącym fundament niniejszej skargi, jest interpretacja” art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku z dnia 4 września 2013 r. i poprzedzającego go wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 31 maja 2012 r. oraz wyroku Sądu Okręgowego z dnia 28 grudnia 2011 r. „i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego i wszystkich instancji, ewentualnie” o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku z dnia 4 września 2013 r. oraz przekazanie temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów procesu za wszystkie instancje według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie nadawała się do przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; jeżeli zachodzi nieważność postępowania; lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca, która wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, powinna precyzyjnie i w sposób zrozumiały sformułować oraz uzasadnić problem prawny w sposób podobny do zagadnienia prawnego przedstawianego przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane).

Przedstawione w skardze zagadnienia prawne sprowadzają się w gruncie rzeczy do oczekiwania, że Sąd Najwyższy „obejmie kontrolą” i wyjaśni kwestie

dotyczącą ustalenia kręgu osób objętych skutkami obowiązywania art. 103a ustawy o emeryturach i rentach oraz osób, do których odnosi się wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12. Tymczasem kwestia ta była już przedmiotem jednolitych kasacyjnych osądów Sądu Najwyższego. W szczególności w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13 (dotychczas niepublikowany), Sąd Najwyższy stwierdził wprost, że skutki prawne wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, nie obejmują ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. (dniem uchylenia art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS - jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm. - na mocy art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507), także wtedy gdy wypłata emerytury (realizacja nabytego prawa), podlegała zawieszeniu w związku z kontynuowaniem przez nich zatrudnienia. W tej argumentacji wskazano, że w związku z tym, iż art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r., od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., do dnia wejścia w życie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodanego do ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez art. 6 pkt 2 ustawy nowelizacji z dnia 16 grudnia 2010 r., nie istniał wymóg uprzedniego rozwiązania stosunku pracy jako warunek pobierania świadczeń emerytalnych. W konsekwencji „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.”. Uprawnionym, którzy przeszli na emeryturę pod rządem art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach, przed dniem 8 stycznia 2009 r., znany był i obowiązywał ich od dnia 1 lipca 2000 r. dodatkowy warunek wypłaty emerytury w postaci rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, przeto ponownie wprowadzony wymóg rozwiązania stosunku pracy jako warunek wypłaty świadczenia „w istocie rzeczy nie pogorszył ich sytuacji prawnej” w porównaniu do stanu prawnego z daty ustalenia uprawnień emerytalnych. W innym wyroku z dnia

14 sierpnia 2013 r., III UK 118/12 (dotychczas niepublikowanym) Sąd Najwyższy argumentował, że tacy ubezpieczeni byli w chwili nabywania prawa do emerytury jednakowo świadomi konieczności rozwiązania stosunku pracy, a skoro kontynuowali zatrudnienie, to decydowali się na zawieszenie prawa do emerytury. Dla nich nieobowiązywanie przez pewien czas (od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.) tego warunku mogło być „korzystnym zaskoczeniem”, ale wskutek zmiany prawa „przez powrót dawnej regulacji po dniu 1 stycznia 2011 r. nie ustanowiono nowej, lecz tylko przywrócono regułę, stosowaną w czasie nabycia przez nich prawa do emerytury”. Dlatego stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach rentach z FUS do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., pod rządem art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie naruszało zasady ochrony praw nabytych ani zasady zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa (analogicznie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, niepublikowany). Na gruncie tych judykatów nie było potrzeby rozstrzygnięcia po raz kolejny analogicznego zagadnienia prawnego, które zostało wystarczająco i jednolicie wyjaśnione w judykaturze Sądu Najwyższego, z uwzględnieniem konstytucyjnych skutków prawnych wynikających z motywów wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., który nie miał zastosowania do skarżącej, ponieważ art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., ponownie wprowadzający wymóg rozwiązania stosunku pracy (jako warunek realizacji ustalonych uprawnień emerytalnych) nie pogorszył jej sytuacji prawnej, gdyż w chwili nabycia przez nią tych uprawnień taki warunek obowiązywał. Nie naruszało to zasady ochrony praw nabytych ani zasady zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa. Powyższe wykluczało uznanie skargi kasacyjnej za „oczywiście uzasadnioną”, ponieważ taką kwalifikowaną wadą nie był dotknięty zaskarżony wyrok oparty na wyżej sygnalizowanym orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, którego motywy podzielił Sąd Najwyższy w wyżej powołanych judykatach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

